

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker

Nr. 303

Freitag den 4. Juli 1919

7de Aarg.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge.
Sandvig, Olsker, Rutsker, Rø og Klemensker.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egn sig der
for bedst til Avertering.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
optager gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aftysninger, Auktioner etc.

„Nord-Bornholms Ugeblad“
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvårlig.

Drømmen.

Skitse af en fhv. Sygeplejerske.

II.

Hende morede det især at udspørge Elsbeth om Livet derude i Verden, hun havde elsket og levet i — og altid længtes efter.

— Pas paa, sagde hun til Elsbeth, kommer man een Gang til Visby, saa risikerer man at blive bjergtagen, saa at man slet ikke mere længes efter at vende tilbage til den store Verden. Saadan er det gaaet mig! (Og dog længtes hun, men vidste det ikke selv!)

— Ogsaa mig! sagde Frøken von Menck smilende! —

Elsbeth lyttede stille og opmærksomt til al denne Tale, men sagde intet.

Kort efter sagde de unge Piger Farvel, for at Minna kunde faa vist Veninden rundt i sit kære Visby.

Sagn og Fortællinger strømmede over Elsbeth ved hver Kirkemur eller Hvælving. Minna kendte sin Historie godt, og især havde hun studeret en Del vedrørende Gotland i sine ledige Timer.

Hun førte den forbavtede Elsbeth blandt andet ind i en gammel Købmandsgaard, forbi Bøndervogne og kaglene Høns, for inderst inde triumferende at fremvise en af de mærkeligste og ældste Kirker fra Middelalderen — St. Clements —, der netop nu i denne Tid videnskabeligt gennemforskedes af en Universitetsprofessor.

— Og saa maa Du endelig se vor botaniske Have, mærkelig ved sine sjældne Planter, der trives forunderligt paa Kalkgrunden i dette milde Øklima. Udsigten herfra er vidunderlig, en lille Kirke knejser ogsaa herinde, og saa er Havens Oprindelse og Navn ret ejendommeligt. Den kaldes i Visby aldrig for andet end D. B. V.s Have. Nu skal Du blot høre hvorfor. For en Menneskealder siden laa her en stor Eng, der skraanede langsomt ned imod Havet. Badestranden var ekstafin, og tre unge Studenter kom her daglig i Ferien for at tage sig en Dukkert sammen. De var Sønner af Byens Honoratiorens og var kun hjemme i Sommertiden. En Dag laa de som sædvanlig og nød deres

Siesta efter Badet og talte om, at denne Mark var for god til Bebyggelse. Og saa enedes de om at faa den købt og anlægge en botanisk Have paa Arealet og forære den til Visby Stad. Saa fik den Navnet „De badende Venners Have“, forkortet D. B. V.s!

Gennem Nordre Port, som er beliggende i den høje Taarnmur, gik de til allersidst ud for at nyde det skønne Syn fra Galgebjerget, naar Solens Glød om Aftenen slukkes i Havet — Rejsen til Visby værd.

Denne Del af Kalkstensbjerget frembyder en vid Udsigt. Tre kolossalt høje, murede Piller har givet Stedet sit Navn, idet man har tænkt sig, at disse Piller i Middelalderen benyttedes som Galger.

Det er dog vel nok Folkesnak, mente Minna.

Mere antagelig synes en anden Version; at de var anbragte der, for at vejlede de Søfarende. Og et Utal af Grotter og Gemmesteder i Bjerget rundt omkring kunde nok lede Tanken hen paa forvovent Smugleri ved Kysten af dette gamle Handelscentrum.

De unge Piger tog oppe fra Toppen af Bjerget en sidste Afsked med Dagen.

Tause vandrede de hjemad. Ikke en Vind rørte sig. Aftenfred. Dagene gik roligt og svandt hurtigt.

Sommeren begyndte at hæle mod Høst.

Elsbeth og Minna var meget lykkelige for dette Samliv. Elsbeth fik røde Kinder. Hun blev munter og livlig som før.

— Jeg vil give Dig lidt at bestille, sagde Minna en Dag til hende, det kan Du have godt af! Følg med, det er ogsaa et lille bitte Stykke Visby-Historie, jeg vil føre Dig hen til.

De gik hen til et lille, sorttjæret Træhus, af den ældste Visby-Type; hvide Rammer om Dør og Vinduer, og Gavlen selvfølgelig ud mod Gaden — ret som en Baad, der lander.

Her boede et meget gammelt Ægtepar, Manden 88, Konen 90 Aar, ganske alene. Og det velplejede Hjem bestyredes af Manden. Konen var nu af Svagelighed stadigt fængslet til sin Stol.

De var glade og tilfredse, henrykte for et Besøg af Minna, der jævnligt plejede at se ind til dem. Visbys „Philemon og Baucis“!

— Nu skal Elsbeth rigtig ofte komme her og læse lidt højt i Avisen, ja, eller i Bibelen, sagde Minna. Hun vil gerne hjælpe jer lidt, (Elsbeth gjorde store Øjne).

Og saa var den Sag afgjort.

Avisen — eller Bibelen.

Ugerne svandt. Elsbeth begyndte at længes efter ordentlig at tage fat paa sit Arbejde igen.

— Du kan blive her og hjælpe mig i min store Gerning, hvis Du har Lyst, sagde Minna. Jeg trænger til en Lettelse i mine mange Pligter! —

Elsbeth vilde gerne.

Hun begyndte at føle det samme, som de andre alle havde talt om, der var kommet derover fra Fastlandet. Øen bandt.

— Er mon jeg ogsaa bjergtaget? tænkte hun og smilede for sig selv . . .

Vinteren svandt, og det var aller Sommer.

Elsbeth var beskæftiget med de syge Kvinder oppe paa første Sal, medens Minna for sin Part havde Styret paa Mandsafdelingen i Stuen.

Ledige Timer benyttedes gerne til fælles Spadsereture.

Nu var Elsbeth kendt med enhver Mærkelighed indenfor og udenfor Murene, og Visby var blevet hende meget kær. —

En Søndag i Juli var det trykkende varmt. Elsbeth havde ført de syge Kvinder gennem Hospitalsgaarden til den Have, hvor de holdt saa meget af at trække frisk Luft.

Nu vilde hun hente sig en Bog og overlod Opsynet med de Syge til en yngre Plejerske.

Da hun langsomt gik over Gaarden, lagde hun Mærke til en lille, trang Port i Muren paa den tilstødende Ejendom. Denne Port var næsten skjult af den frodige Vedbend, der bredte sig overalt herinde.

Hvad mon der findes der indenfor? tænkte hun; hendes Nysgerrighed blev vakt — hun havde dog saa ofte tankeløst set den Port.

Ved Trykkel af hendes Knæ sprang Porten pludseligt op, Elsbeth kunde se et Glimt af en Have.

Hun listede sig stille ind, men standsede uvilkaarligt, forundret, forbløffet —

— Her har jeg været før, var hendes første Indskydelse. —

— En lille bitte Have, med Roser og Sol, og dirrende Varme. —

Hun tog sig til Panden. Hvor? Naar?

— Min Drøm, stønnede hun aandeløs!

Hun bevægede sig langsomt frem mod de dejlige, røde Roser og begyndte at plukke af dem. I Tankerne gennemlevede hun hele sin Drøm og blev staaende halvt som i Dvale, idet hun ventede at faa den hvide Sommerfugl at se.

Optaget af disse Tanker og Erindringer lagde hun slet ikke Mærke til, at en Dør i Huset ved Siden af blev lukket op, og at en ung Mand derfra forsigtigt spejdede ud i Haven. Han havde opdaget Elsbeth og listede sig nu, lydløst og forsigtigt, i korte, afbrudte Spring hen imod det Sted, hvor Elsbeth stod med Ryggen vendt imod ham.

Hans Øjne havde et listigt Udtryk, og et koldt Smil blottede hans smukke, hvide Tænder. Stødvist bevægede han sig fremad, som om han ikke rigtigt formaadede at beherske Tanker og Bevægelser. Elsbeth vendte sig om for at gaa.

Et Sekund mødtes deres Øjne. Hun udstødte et Skrig af Overra-

skelse, af Rædsel.

I samme Nu var han lige henne ved hende, greb hende og tvang hende i Knæ. Bevidstløs sank hun ned mellem Blomsterne . . .

Saa udslettet alt det onde af den Sindssyges Træk. Han knælede; halvt syngende mumlede han kærlige Ord, medens han varsomt strøg hende over Pande og Haar og bedækkede hendes Hoved og Bryst med de glødende, røde Roser.

Saaledes fandt Minna dem, da hun kom over Gaarden og med Skræk saa den lille Port aaben.

Inde fra Bygningen tilkaldte hun Beboerne; de maatte tage sig af den afsindige Mand!

— Kort efter døde Elsbeth af en Hjernebetændelse. —

La vie n'est pas un roman, staar der i „Jack“ af Alphonse Daudet.

Smaa Digte.

Af Agnostus.

Ensomhed.

Hvor kan man være ene
naar man er sammen to,
og Læben føder ømme Ord
man neppe selv tør tro!

Hvor kan man være fjærnt
fra en, der er saa nær!
Hvor kan man føle Kulde
for én, man har, saa kær!

Ak kære, lad os skilles
og vandre hver sin Vej
— saa ved jeg idelmindste, jeg
vil længes efter dig.

Med en Rose,

Min Elskov er som en Rose;
den blomstrer for Sommerens Magt,
naar Elskov stiger af Mose
i Elvernætternes Magt.

Min Elskov er som en Rose,
der visner i Efteraar.
En stærk og sød Narkose
af Bladenes Visnen staar.

Men mellem Grenenes Kryben
der vil den modnes til Frø.
Der blusser de røde Hyben
med Kim, der aldrig vil dø.

De døde.

Hvorfor er de døde døde?
Hvorfor er det ikke os —?
Ak, paa Jorden skal der dvæles
til vi kvæles
af vor Trods.

Alle skal vi dø, min Ven
— ogsaa du og jeg —
Ogsaa du og jeg skal vandre
fjærnt fra andre
Dødens Vej.

Og naar andre spørger os om
Dødens Gaade: Aa forklar —!
skjules vi for deres Blikke —
vi vil ikke
give Svar.

Underligt —

Det er mig saa underligt
naar jeg tænker,
hvor sjældent vi føler
og handler sandt,
hvor alle de festlige

Ord er tomme:
et glarskønt Dække
om Løgn og Tant.

Det er mig som om
mine Tanker vil vende
ret til vrangt
og ondt til godt —;
naar jeg er glad
kan jeg græde af Lykke
— og er jeg bedrøvet
saa lær jeg i Spot.

Husmandskaar i Fremtiden.

—O—
Efter et Foredrag af Forstander
Madsen-Mygdal, Dalum.

Noget af det, landbrugsinteresserende Udlændinge først lægger Mærke til her i Landet, er den stærke Udstykning af Jorden, de mange smaa Gaardmands- og Husmandsbrug. Disse 200,000 mindre Bedrifter omfatter de 80 pCt. af Landets Jord, og intet af Europas Lande — maa-ske Belgien undtaget — har saa mange smaa Brug. Denne Inddeling i de mange Tusind Hjem paa Landet har sin store Samfunds betydning. Tænk Dem, om det var paa Landet som i Byerne, at Jorden dyrkedes af Aktieselskaber under Direktører og med Lønarbejdere, ja, saa vilde det forfærdelige Princip, som der sættes først og sidst: Mere Løn og mindre Arbejde, være gældende ogsaa her.

De bedste Landbrug er utvivlsomt inden for Husmændenes Kreds, men der er samtidig ogsaa de daarligste. Det er naturligt, fordi alt er afhængigt af den ene Persons Energi og Ansvarsfølelse eller Mangel derpaa.

Der er Grund til at glæde sig over den Ungdom, som vokser op i disse mange smaa Hjem, men hvorledes er den, der vokser op i Arbejderkaserne, hvor alt og alle skal være lige.

Vi kender den næppe, men vi ser nu af og til, hvilke Udslag den giver sig. Nationens Arbejdsvillie er Summen af de enkeltes Arbejdsvillie, og det er da godt, at der paa Landet opvokser en Ungdom med Villie og Glæde til Arbejdet.

Den store Udstykning begyndte efter Hveritiden midt i forrige Aarhundrede, men det egentlige Husmandsbrug gaar ikke længere tilbage end i 1880'erne. Før den Tid havde man den gyldne Kornsalgstid. Men da kom Sammenslutningens Tid her hjemme, og i den Udvikling fik Husmandsbruget sin Plads. I Kornavlens Tid kunde et saadant Brug ikke ernære sin Familie, men med de forædlede Produkter er det en anden Sag, med den intensive Drift, som skal til til Svineavl og Smørproduktionen og under Fællesforetagender har den Driftsmaade sin Berettigelse.

Det mindre Landbrug blev derved bærende for vort Lands Økonomi saavel som for de aandelige Værdiers Vækst. Fremmede under sig over denne Driftsmaade og kan ikke forstaa den, men vi er klar over, at vi maa sikre os Opretholdelsen.

i den, hvis vi vil gaa gode Tider i Møde.

For at det mindre Landbrug skal staa sig i Fremtiden, maa 2 Betingelser opfyldes. Den ene er, at

det økonomiske Grundlag

er til Stede. I Bedømmelsen af dette Forhold forekommer der mig at være megen Overfladiskhed til Stede. Det er et stærkt Ord, men det er et Begreb, som ogsaa er i Krigens Kolvand.

Jeg har ikke Indtrykket af, at det netop er for Øjeblikket, der er mest at lære af Omgivelserne. Krigen er jo selv af det onde, og alt det ædle og gode, den skal føre med sig, er undertiden vanskeligt at faa Øje paa. Det er derimod let at se, at den fører meget daarligt med sig. Der lyder Røster om, at vi skulde dyrke vor egen Jord og ikke have alt det Samkvem med andre, det, som kom med Indførslen af fremmede Foderstoffer og andre Produkter. Det vil sige, vi skulde slette de sidste 40 Aars Fremskridt paa dette Omraade.

Der lyder ogsaa Røster om, at Staten skal hjælpe. Dens Kasse er imidlertid ikke til for at hjælpe Erhvervene, men omvendt. Husmandsbrugene har heldigvis hidtil heller ikke haft denne Hjælp Behov. De økonomiske Muligheder er den Dag i Dag til Stede i lige saa høj Grad som før Krigens. Muligheden for Afsætning og Tilførsler foreligger. Faren ligger hos os selv. Den ligger i, at Krigens bringer den Følelse frem, at alt nu skal gøres om. Det danske Landbrug har altid hyldet den fri Omsætning, Frihandel og ikke hygget sig med at være sig selv nok i en snæver Hjemmepolitik. Det har set sine bedste Muligheder i den økonomiske Frihed og den fri Vareomsætning.

Der tales om, at det netop i Øjeblikket gælder om at give Adgang til Jorden nu, da Byerhvervenes høje Lønninger vinker. Der tales ogsaa om, at en Jordreform vil kunne løse hele det sociale Spørgsmaal ligesom først og fremmest i Byerne, navnlig i Industrien. Den danske Jord var en Gang i Hænderne paa 5—600 Jordejere. Da laa den sociale Elendighed paa Landet. Da var vore Forfædre saa langt nede, at deres eneste Maal var at arbejde saa lidt som muligt. Den Gang blev Spørgsmaalet løst paa en heldig Maade. Det kan vi se nu.

Hele vor Industri er nu inde i Trust- og Ringdannelser. Hver Gang, man udelukker den fri Konkurrence og fri Omsætning, kommer der noget usundt ind, enten det sker ved Statens eller Storkapitalens Indflydelse.

Oprettelsen af Husmandsbrug i en Fart er ikke Løsningen. Saa længe Uroen findes i det andet store Fag Industrien, bliver der ikke derved gode og sunde Vilkaar. Det gælder først at faa gode Forhold i de Husmandsbrug, vi har i Øjeblikket. Der maa først kunne henvises til de gode Kaar, der bydes i de smaa Bedrifter.

Den anden Betingelse for at faa gode Kaar her i Landet er

det økonomiske Samarbejde.

For at komme frem paa Verdensmarkedet med Produkterne, maa der Ensartethed til. Ved Udstillingen 1888 i København tog kun 1 Andelsmejeri Sølvmedaille. De andre tilfaldt Herregaardene. Men 12 Aar efter ved Udstillingen i Odense tog Andelsmejerierne alle Sølvmedailler. Det vil sige, at Samarbejdet var lykkedes. De kan se det f. Eks. ved Frugtavlens. Den første Betingelse for Afsætning er Samarbejde, saa der kan fremstilles en ensartet Vare.

Skønt Andelsbevægelsen er et uundværligt Grundlag for Landbrugets gode Økonomi, er det mærke-

ligt, at Interessen fra det mindre Landbrugs Side i Øjeblikket ikke er stærkt nok fremme. Det er jo ved denne Andelsbevægelse, vi kan optage Konkurrencen paa Verdensmarkedet. Gid Industrien kunde gøre noget lignende. Det lille fremmede Landbrug, som det har fremmet Landbruget. Man maa ikke forringe det mindre Landbrugs Betydning ved at tro, at det kan holdes oppe ved Statssløtte. Tro ikke, man ved kunstige Foranstaltninger kan skabe Erhvervsmuligheder. Kunde man hæve sig op over Døgnets Kævl og tage et Overblik over Landet, saa vilde man se, at det er de producerende i Landbrug som i andre Erhverv, der skaber Landets Værdier. Landmændene kun ikke leve af at snyde hinanden eller bære hinanden paa Ryggen, men kun af at hjælpe sig selv. Man skal ikke tro paa den kunstige Hjælps Nytte. Det gælder om at tage de naturlige Vilkaar, som de er, og arbejde med dem.

Det mindre Landbrug har i gamle Dage bygget paa økonomisk Frihed, paa fri Omsætning, og kun saaledes har det en Fremtid for sig. Sorg for, at det økonomiske Samarbejde fortsættes, at Landbrugets økonomiske Foretagender holdes sunde. Saa vil Landbruget have en lys Fremtid for sig, thi Afsætningsmulighederne er stadig til Stede.

I andre Erhverv trænges der til Reform. Der trænges maaske nu til en Industrikommission som i sin Tid til Landbrugskommissionen, men Landbruget trænger for Tiden ikke til saadanne Reform. Dette skyldes ikke os, men vore Forfædres dygtige Arbejde. Gid Forholdene maa forme sig saaledes, at vi snart her i Landet maa faa den fulde økonomiske Frihed, som vi har faaet den politiske. Et Leve for mere folkelig Frihed i vort Land! Hurra!

Elverdans.

Dagen lider. Solen synker bag et Højlandskab i Vest. Alt bereder sig til Hvile, og nu stikker Ugens Blæst Se, de brede Enges damper i den lyse Lørdagskvæld, medens Gudenaan surler under Brinker, Pil og El.

Men i Kroens Have tæner Fløjte, Horn og Violin, hvor en Fuldblods Ungdom danser ildnet op af Øl og Vin — Luften hidses af Jasmindens vildt hede Tropedunst, mens de store Tyre brøler fjernet i Engene af Brunst.

Rundt paa grønne Borde skummer Øllet i de store Krus, hvoraf vilde Kærlige drikker sig for Ugens Savn en Rus. Nogle strides om en Pige — Andre mægler Skel og Ret — Brøl og Eder — Bordet væltet, Haandgemæng og Spark og Spjæt.

Se, hvor Karlen under Dansen knuger Pigen til sit Bryst — ud af Alles Øjne luer mørk og trolddomsagtig Lyst. Se, hvor Par paa Par forsvinder ad den dunkle Havgang, hvor der er saa tyst, at man kan høre Myggesværmens Sang.

Fra det lune, vaade Mørke i det troldske Ellekær ulmer paa de raadne Trunter grønligt blege Fosforskær — Svøbt i Slør af lette Dampe danser Jordens Lyster frem, for at lokke Ungdomssindet til sit søde Mørkehjem.

Gennem Skov og Have bølger Taagerne fra Aaens Strøm — Alt i Sommermatten vaander sig i Rus og Elverdrom. — Luften hviker, murrer, sukker under Løvet's dunkle Tjæld, medens Gudenaan kogler sælsomt mellem Pil og El.

Men i mangel Gaard og Hytte ligger der en Mor i Løn, søvnløs, ængstelig og beder

for en Datter, for en Søn, som er med, hvor Skæbner tvindes i den blinde Juninat — medens Gudenaan kogler mellem Pil og Ellekrat.

Lyst og Glæde, Sorg og Smerte følges ad, mens Strømmen gaar, Slægter dør, og Tider skifter; men en Gang om hundred Aar flammer andre unge Sjæle i en taaget Trolddomsnat, mens de samme Strømme kogler mellem Pil og Ellekrat.

Knud Lyhne.

Otte Timers Betragtning.

Af Søren Vasegaard i „Vore Herrer“.

I. Midt under Diskussionen i Foråret om 8-Timers-Dagen sad i København en mindre Kreds af fremragende Mænd og drøftede de sociale Tilstande i Europa efter Krigens Ophør.

Samtalen kom naturligt til at dreje sig om Normalarbejdsdagen og de Problemer, dens Indførelse vilde gøre aktuel, men især beskæftigede man sig med de Konsekvenser, den vilde medføre. Overvejelserne heraf førte ogsaa ind paa Spørgsmaalet om, hvilke Forholdsregler der maatte tages for at faa den gennemført — hvis der skulde blive Enighed om at betragte dette som et efterstræbellesværdigt Maal.

Man var enig om at ønske en frivillig Overenskomst. Jo mindre Staten blander sig i Borgernes private Beskæftigelser, des mere Udviklingsmulighed bliver der for de fremadstræbende Kræfter. Men kom der en saadan frivillig Overenskomst mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, hvorledes saa gennemføre den?

Arbejderorganisationerne kan forbyde deres Medlemmer at arbejde mere end 8 Timer — og den indbyrdes Justits kan vel saa skaffe Forbudet overholdt? Jo, hvis Arbejderne er enige om, at de ikke vil arbejde mere. Men hvis et Hold af Arbejdere har en god Akkord, som de kan tjene godt ved, vil de saa holde op Kl. 4 — som de skal — eller vil de fortsætte? Og hvis det bliver forbudt af en kontrollerende Fagformand, vil de saa bøje sig? Eller vil de gaa et andet Sted hen og tage Arbejde? Og hvordan vil det gaa f. Eks. Opsynsmænd ved offentlige Samlinger, som om Aftenen optræder i en anden Uniform som Garderobebejente? Hvem skal hindre dem i at arbejde over 8 Timer?

Vil Resultatet ikke blive at en Mængde Mennesker faar to Arbejdssteder?

Vil Kravets Gennemførelse være foreneligt med de Pligter, Arbejderne har overfor sin Kolonihave? Maa han dyrke Jorden i sit Ansigt's Sved efter at have ofret Samfundet sine 8 Timer?

Problemerne Mængde voksede Selskabet over Hovedet, og man gik over til at undersøge, hvorledes det vilde gaa, hvis 8 Timers Dagen blev gennemført ved Lov.

Naar det ved Lov blev forbudt at arbejde over 8 Timer i Døgn, maatte Politiet tage sig af de formastelige, som ikke respekterede Loven. „Lov er Lov, og Lov skal holdes“, er et anerkendt dansk Valgsprog.

Men en saadan Lov maatte da indeholde Bestemmelser om Straf for Overtrædelse af Loven. Bøder? Ja, maaske kunde de gøre det af. I visse Tilfælde vilde dog maaske en smart Mand overveje, om det ikke kunde betale sig at betale Bøden. Hvis det saa ikke slog til, maatte der vel Fængsel til — eller i særlig ondartede Tilfælde Forbedringshus. Strafarbejde altsaa for at arbejde.

II.

Indtil videre har Arbejderne altsaa fundet sig tilfreds med den frivillige Overenskomst. Det er sikkert at understrege indtil videre thi den lovfæstede Arbejdstid for Statens Funktionærer — hvorfra 8 Timers Dagen forplanter sig til de kommunale (eller er det omvendt?) — skinner adskillige Arbejdere i Øjnene. Der bliver flere og flere, som akkviescerer ved Stillingen qua Lønarbejder, og som bedømmer Tilværelsen som Forsørgelsesanstalt i Stedet for det, den er og bør være: de store Muligheders Verden.

Den om Arbejdstiden sluttede Kontrakt mellem de samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen gaar ud fra at der ikke vil være noget til Hinder fra den førstnævnte Organisations Side for at der udføres Overarbejde i det Omfang, som det af Hensyn til Virksomhedernes Tarv er nødvendigt.

Om dette Punkt bør der være fornøden Klarhed.

Det er et Spørgsmaal om Industriens Muligheder, thi hvis der blev lukket af for alt Overarbejde er det givet at der vil forekomme en Række Tilfælde, i hvilket en industriel Virksomhed fik Valget mellem at standse eller arbejde med Tab.

Tænk f. Eks. paa Skibsbygningsindustrien, der arbejder sæsonvis. Et Værft maa være anlagt efter gennemsnitlig Søgning og ikke efter hvad der er at bestille paa de travleste Tider. Gør man det, saa vil der maaske den største Tid af Aaret staa ledige Anlæg og stillestaaende Maskiner, som skal forrentes enten de er i Virksomhed eller ej. Det belaster Aarsregnskabet og tvinger Værftet til højere Priser, og dermed jager det Arbejdet bort. Den travle Tid maa derfor benytte Overarbejdet som Gennemsnitsvirksomhedens Ventil.

Men Overenskomsten taler intet om Hensynet til Arbejderne. Det er betegnende, at der paa dette Omraade hersker Tavshed — det er Akkviesceringen ved Arbejdernes Stilling som permanent Lønarbejder.

Man lægger Arbejderens Tilværelsesmaal efter hvad han skal bruge til at leve Dagen og Vejen for. Man tænker ikke paa at yde ham en Ventil, ad hvilken han kan slippe ud i Selvstændigheden.

Og dog er det uhyre vigtigt — for Samfundets Skyld. Det er fra socialt set laveste Lag, at Kulturen faar nyt Blod. Det er fra de brede Lag, Energien udfolder sig i de rigeste Blomster, fordi de er Resultatet af Gennembruddet, — af en Viljes Sejr.

Men dette Gennembrud kan ikke ske, hvis Energien ikke maa faa Lov at røre sig, — hvis dens Indehaver kun maa arbejde i den Tid, det er nødvendigt for at Manden blot kan leve, eksistere, faa sit Udkomme.

Man maa med Bekymring se Kulturens Fremtid i Møde, hvis der ikke ydes Plads, d. v. s. Arbejdstid, Overarbejde, for Arbejderne selv. Der vokser ingen ny Tietgen, ingen Lincoln frem af et Samfund, hvori det kun er tilladt at tjene sit daglige Brød.

Forts.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 6. Juli.
St. Ols Kirke Kl. 10, Skr. 9½
Allinge Kirke Kl. 2.
Klemens Kirke Kl. 4, Pastor Christiansen.
Mandag Ungdomsafdelingen.
Tirsdag K. F. U. K.
Onsdag Samfundsmøde.
Torsdag K. F. U. M.

Rønne-Allinge Jernbanes Køreplan.

Søgnedage.

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	820	630
- Nyker	843	653
- Klemensker	903	713
- Rø	923	733
- Tein	941	751
- Allinge	954	804
- Sandvig	10—	810

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	11—	840
- Allinge	1111	851
- Tein	1124	904
- Rø	1142	922
- Klemensker	1205	945
- Nyker	1220	10—
- Rønne	1240	1020

Søn- og Helligdage.

Rønne—Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2—	615

Sandvig—Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

Postautomobil

Rønne-Hasle-Allinge

1. Juni—30. Sept.

Fra Rønne 2,15 Eftm.	Retour 5,45
- Hasle 3,00 —	5,00
- Allinge 3,45 —	4,15

Ved Dampskibsforsinkelse kan Afgangstiden udsættes indtil 5,45 Eftm.

Gode Lödekvier

og **Malkekoer** er til Salg paa Pellegaard i Rutsker.

O. Lund.

Overretssagf. Bojesen-Koefoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22 (tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret i Hasle).

Kontordag i Allinge Mandag do. i Klemens (Kroen); Tirsdag Eft.

Hotel „Nordland“

Sandvig (ved Baadehavnen)

Hver Aften fra 8—11 samt Søndag Eftm. 4—6.

1ste Kl. Solist-Koncert

af d'Hr. Brandt Olsen Piano og E. Johansen Violin

Stort klassisk og moderne Repertoire Store festlige Lokaler

Hver Fredag Aften Kl. 8—12:

Soirè dansant.

De averterende

anmodes om at indlevere deres Annonce inden Torsdag. Smaa Avertissementer kunne dog som Regel medtages indtil Torsdag Middag.

—\$—

Udebliver Bladet

beder vi Læsere henvende sig paa Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt blive rettet. I modsat Fald maa De henvende Dem til Bladets Kontor, og vi skal da sørge for, at De faar det tilsendt.

Sygevat

og

Gazebind

er hjemkommen.

B. J. Larsen.

Prima Hvedemel,

Bagepulver
Citronessents
Mandelssents
Vanilleessents
Vanilletabletter
Vanillesukker
Vanillestønger
Kardemomme
søde Mandler
bitre do.
Rosiner

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Magasin du Nords Udsalg, Allinge

J. P. Sommer

Telefon 5. (ved Havnen) Telefon 5.

Tillægshaner
af ægte laksfarvede Faverolles er til Salg hos **Julius Møller** ved Vedby, Olsker.

Damefrisør
Ondulation. Haarvask
Specialitet i Haarmassage.
(5 Aars Uddannelse i Paris)

Barber og Frisør
Hurtig og prober Betjening.
S. Bang, Allinge (ved Kirken).

Udkommen er:

Vejviser
for Besøgende ved
Hammershus Ruiner
- samt kortfattet historisk Oversigt.
Nyt Oplag. — Pris 35 Øre.
Gornitzkas Forlag og Tryk.
Faas i alle Boglader.

Konditoriet
er aabent fra 1ste Juli
Servering i Haven.
M. S. Henriksen.

To nykomfirmerede Dreng
kan faa Plads som Bydreng paa
„Hallelyst“.

Høriver og Lehomme
samt **Birkekoste** er til Salg hos
Vejmand Pedersen.
Olsker.

Barnevogne
i lyse og mørke Farver.
Klapvogne, Legevogne og
Trillebøre, Hjul til Legevogne
og **Gummiringe** til Barnevogne
haves paa Lager.
P. C. Holm.

S. T. A. K. K. K.
meget billig og færdig til at opstille
Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Nye Varer. Kadettöj,
blaastribet og hvidt.
Blaat Maskintøj i 3 Kvaliteter.
Stribet Blusetøj samt Skjorteflonel
er nu hjemkommet og sælges billigt saa længe Lager haves.
Nordlandets Handelshus.

Nyheder
i Mouseline, Voile og andre Vaskestoffer hjemkommer næsten
daglig.
Nordlandets Handelshus.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!
Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet.

Prima
Bord margarine
Ren amerikansk Fedt
anbefaler
Allinge Kolonial & Produktforretning

Spisestel
complete 12 Personers Stel i mange
smukke Mønstre haves paa Lager.
Kaffestel, Vandstel,
Glasskaale, Øl- og Vinglas
Porcelain og Fajance
fra den kgl. Fabrik,
Sølvplet-Skeer, Gaffer
og **Bordknive**
alt i stort Udvalg til rimelige Priser.
P. C. Holm.

Forlang hos Deres Handlende
Viggo Glistrups
KAFFE.
Specialitet:
Ægte Java Kaffe.

Pulveris. Soda
og
Krystalsoda
sælges a 10 Øre Halvkilo.
Ren brun Oliesæbe
do. grøn Oliesæbe
Det gode Ludpulver
sælges i
Nordlandets Handelshus

Nordlandets
Automobilselskab
anbefaler sig med Kørsel
over hele Øen.
Henvendelse til Telefon Allinge 3
og Sandvig 12 og 13.

Vil De spare Penge?
da bestil Deres Tøj hos mig, da jeg
altid er den billigste. Træffes hver
Onsdag Efterm. i Klemensker paa
min gamle Bopæl.
NB. **En ung Pige**, som har
Lyst til at lære at sy Veste, antages
straks.
J. Johansens
Skrædderforretning, Allinge
Telefon 137.

Kaffe, Te,
Chokolade og Cacao
Billigste Dagspriser fra
Allinge Kolonial- og
Produktforretning.

En ung Pige
kan faa Plads i min Blomsterforret-
ning paa
„Hallelyst“.

Hotel Allinge.
KONCERT
hver Eftermiddag og Aften
Aflæg Haven et Besøg.

Flækærter
hele Ærter
brune Bonner
Klipfisk
Allinge Kolonial &
Produktforretning.

Ligkister og Møbler.
anbefales.
Klemensker Snedkerforretning
Telf. Kl. n 13. L. Pihl.

Kotøjr
Tøjrepæle, Oer, Esser,
Fjederhager, Legner,
Grimer
anbefaler
Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Nyheder.
Et Parti **Uldmousseline, Voile,**
Crepon m. m. er hjemkommen
og sælges til rimelige Priser.
Nordlandets Handelshus.

Blandsød
Bomuldsfrøkager
Klid
Svinemel og Melassefoder
udleveres mod Rekvisitionssedler.
Allinge Kolonial- &
Produktforretning.

Hasle Bødkerforretning.
Aljetønder og Saltekar
samt al Slags Bødkearbejde haves
paa Lager. Reparationer udføres.
C. Aakerlund,
Telefon Hasle 105.

Blandet Frugtsaft
Hindbærsaft
Hyldebærsaft
Jordbærsaft
Kirsebærsaft
Ribssaft
Solbærsaft
Allinge Kolonial-
og Produktforretning.

Tobak
C. W. Obels bekendte Mærker
anbefales fra
Allinge Kolonial og Produktforretning

Prima
Bomuldsgarn,
Hækle- og Brodergarn
er paa Lager i alle Numre.
Nordlandets Handelshus.

Prima
Taglak og Tagtjære
samt Tjærekoste anbefales fra
Allinge Kolonial- & Produktforretning

Ekstra Tilbud.
Et Parti **prima fintraadet**
engelsk Medium i 85 cm. Br.
sælges saa længe Lager haves for
1,70 pr. m.
Nordlandets Handelshus

Kaalrabi
Bangholm og Øster Sundom
Allinge Kolonial- &
Produktforretning.

Lagendowlas
i mange Kvaliteter
billigst i
Nordlandets Handelshus.

Ris, Sago,
Rismel, Sagomel,
Kartoffelmel, Majsmel,
Abrikoser, Blommer,
smaa og store Rosiner.
Allinge Kolonial-
Produktforretning

En lille Ukrudtskarve
3 Led
sælges til halv Pris.
Nordlandets Handelshus

Prima dansk og engelsk
Marjelie-Sæbe
Blød Sæbe
Soda, Blegsoda, Ludpulver
Risstivelse,
Skurepulver
Allinge Kolonial & Produktforretning

Vi har en ekstra god Kvalitet
hurtig og holdbar Gulvfernis,
som sælges i medbragte Flasker
eller Dunke til laveste Pris.
Nordlandets Handelshus

Tagpap og Søm
Billigste Dagspris.
Allinge Kolonial- og Produktforretning

Straahatte
i alle Faconer anbefaler
Nordlandets
Handelshus.

Galvaniseret Traadvæv,
alle Bredder og Maskevidder haves
paa Lager.
Allinge Kolonial- & Produktforretning,

Havemøbler
staar nu færdige til Levering.
Snedker L. Pihl,
Telefon n. 13, Klemensker.

Hjemmefarvning
Diverse Farver — saavel til Uld
som Silke anbefaler
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Bedste Sort Drainør
1 1/4" — 1 1/2" — 2" — 2 1/2" — 3" — 4"
Lagrede cementerede Muffører
4" — 6" — 9"
Glasserede Lerkrybber
til Ko- og Svinefolde — er paa La-
ger og sælges til allerlaveste Pris.
Nordlandets Handelshus.

Kiks og Biskuit
uden Kort
fra
Allinge Kolonial & Produktforretning

Hamøes Haarkultus
fjerner Skæl, styrker Haaret.
J. B. Larsen.

Koste
af Revling og Piasava
anbefaler
Allinge Kolonial- og
Produktforretning.

Aromatisk
Maltsaft
til Hjemmebrygning er hjemkommet
Prisen nedsat.
J. B. Larsen.

By- og Herredsfuldmægtig
Johannes Koføed, Hasle.
træffes paa Raadhuset i Allinge
hver Mandag efter Kl. 10 Form. og
i Klemensker Kro hver Fredag
fra 2—5 Eftm.

Friskbrændte Mursten Nr. 1
Haardtbrændte do, til Aglebeholdere
Aldes frisk
Aalborg Cement
sælges fra Lager og frit tilkøbt
Banen efter laveste Beregning.

Nordlandets Handelshus.

Bonevoks
Malerfernis, Gulvfernis, Linolie
samt Farver til Olie og Kalk
anbefales fra
Allinge Kolonial og Produktforretning.

Tapeter.
Stort Udvalg. — Billige Priser.
Tapetklister.
Allinge Kolonial- & Produktforretning

Damekraver
i elegante Nyheder.
Nordlandets Handelshus

ISENKRAM **FORRETNING**

Værktøj og Haveredskaber

Stort Udvalg. Billige Priser

Allinge Kolonial & Produktforretning

Nye Sendinger. Frit Salg.

Valsede Hørfrokager og frisk Soyaskraa for Fedekalve.

Valsede 55 pCt. Jordnødkager

Do. 44 pCt. Bomuldsfrokager

Grove Hvedeklid. Billigste Dagspris pr. kontant i

Nordlandets Handelshus.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter.

Bornholms Margarinefabriks VEGETABIL MARGARINE

er anerkendt som den bedste.

Faas hos alle Handlende.

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer

Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods

Cement, hydraulisk Kalk

anbefaler

Allinge Kolonial & Produktforretning

Brødrene Anker Jernstøberi & Maskinfabrik

Telefon 2. Hasle Telefon 2.

Kul haves stadig paa Lager ved Levka. Pris 4,50-5,50 bl.

Stort Udvalg Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Prima kødret	Svinefedt til Spisebrug	Kr. 2,10
Prima rent ank.	do. til Stegebrug	— 2,00
Bornholmsk	Vegatabil Margarine	— 1,35
Otto Mønsteds	Oma	— 1,35

alle Priser pr. 1/2 kg. — Hver Dag nye Sendinger, derfor absolut friske Varer. Sælges i smaa Bøtter og i løs Vægt. Prisen er den samme.

Nordlandets Handelshus.

Skovle og Spader

sælges billigt hos

Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Jasminer.

I.

Du har plukket Jasminer derude og nu staar de aander den duftende Søvn bag min Rude.

Disse duftende hvide Jasminer de ejer en skælvende Skønhed men Skønheden piner —

Nu staar de og dufter og tryller. Søvn vælder ud af det duftende sanseberusende Mylder.

Denne Duft beriger, forjætter. Jeg har kendt den og elsket den før i søvntunge Nætter.

Nætter, hvor vaarglade Drømme hvælved sig over mit Leje, stærke og ømme.

De har hvælved sig som Baldakiner og har aandet imod mig en Duft af hvide Jasminer.

Ak, Ungdommens søvnsvangre Nætter hvorde vaarfrikke, duftende Drømme en Bladhimmel flætter . . .

Eders Tryllen og Daaren jeg mærked naar jeg vaagned af Søvn — vaarglad, forjætted, forstærket.

II.

Aa Skønhed som Vaaren og piner: Du har aandet imod mig en Duft som af hvide Jasminer.

Jeg har mødt dig i vaartunge Nætter naar de vigende Minder en duftende Bladhimmel flætter.

Naar de kommer ad vildende Veje, for at rede mit Sind et dunkelt og søvnsvangert Leje.

Naar det vigende blide og ømme, bristende Smil som du gav mig voxed til Drømme.

Det har flættet sin trygge Alkove men jeg — Grubleren, Drømmeren, kunde slet ikke sove.

For Minderne piner og piner. De aander imod mig den tunge Duft af hvide Jasminer.

III.

Men jeg elsker den Tryllen og Daaren for den rummer hin Duft af Jasminer; Duften af Vaaren.

Den dufter af Minder og Drømme — og de piner mig — piner, men er dog forjættende ømme.

Disse Minder om søvnsvangre Nætter, der slynger sig sammen, og tavse et Himmelhvælv flætter.

En Himmel hvor Sijærnerne skinner — tindrer og blinker med Glans som af Drømme og Minder.

De har hvælvet højt over mit Hjørte en Himmel — uendelig, hvælvet af Glæde og Smerte.

En Himmel, der piner og kvæger med Minder om Ungdommens susende lystfyldte Bøger.

Dette Bøger jeg førte til Munden og tømte dets rusende Vin, som var bitter paa Bunden.

IV.

Men jeg elsker den Lykke der piner. For jeg elsker dit bristende Smil — og jeg elsker Jasminer.

Agnostus.

Motorskibet „Thor“

2 Gange daglig

Sandvig-Allinge-Helligdom-Gudhjem			
Fra Sandvig	8 Fm.	1 ³⁰	Eftm.
- Allinge	8 ¹⁵	—	1 ⁴⁵
- Helligdom.	9 ¹⁰	—	2 ⁴⁵
i Gudhjem	9 ⁴⁰	—	3 ²⁵
Fra Gudhjem	10 ³⁰	—	4 ³⁰
- Helligdom.	11	—	5 ¹⁰
- Allinge	11 ⁴⁵	—	5 ⁴⁵
i Sandvig	12	—	6

eller hvis Vejret hindrer Sejlsads paa Østkysten — 1 Gang daglig

Hammerhavnen-Vang-Hasle

Fra Hammerhavnen	10 Fm.	—
- Vang	10 ³⁰	—
i Hasle	11 ³⁰	—
Fra Hasle	3 ³⁰	Eftm.
- Vang	4 ⁴⁰	—
i Hammerhavnen	5 ¹⁰	—

Vi har rigelig Lager af
Havregryn i løs Vægt. Valsede Byggryn.
Grove og fine Byggryn, ekstra Flormel
af aldeles prima Kvalitet.
Nordlandets Handelshus.

Den bedste Taglak for Paptage

sælges i hele, halve og kvart Tønder samt Spandevs — og den billigste Pris er i

Nordlandets Handelshus.

Ideal Roehakke uden Kile

Blade af Knivstaal — alle Størrelser.

Blødstøbte Halse — med Garanti. Lebomme, Hostleer,

Hostriver, Træskovle, Staalskovle, Staalspader.

Alle disse Redskaber sælges meget billig i

Nordlandets Handelshus.

Vi har endnu et Restparti af

Kotojr, Grimer, Næsegrimer, Grimeskaffer, Tøjrepæle, Store Ringe, Fjederhager og Nødled og der kan gøres en god Handel herom i

Nordlandets Handelshus.

Et Parti Twistlærred

er hjemkommet, saavel i enkelt som dobbelt Bredde.

En god Vare i 70 cm. Bredde sælges for 1 Kr. m.

Nordlandets Handelshus.

Skjorteflonel, Sportsflonel, Kjoleflonel

er hjemkommen i mange smukke Nyheder.

Ensfarvet Flonel i alle Farver.

Nordlandets Handelshus.

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10—12 og 2—4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassevilkkaar til en Rente af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Vær saa god at gøre Bestilling til Efteraaret af
Kaligødning, Superfosfat,
Nørresundby Gødningsskalk.

Vi vil sælge denne til allerlaveste Pris.

Nordlandets Handelshus.

Færdige Klædninger,

Benklæder og Arbejdstøj

billigst i

Nordlandets Handelshus.

Klædevarer.

Engelske og danske Klædevarer er paa Lager i righoldigt Udvalg.

Klædninger leveres efter Maal med kort Varsel.

Nordlandets Handelshus.

CLOËTTA'S
ALBA

Spise - Chocolader